

Rzeczowniki – miejscownik liczby pojedynczej i mnogiej

Rodzaj męski żywotny	sąsiad	sąsiedzie	sąsiadach
	profesor	profesorze	profesorach
	Polak	Polaku	Polakach
	gość	gościu	gościach
	kruk	kroku	krukach
	słoń	słoniu	słoniach
	pies	psie	psach
	kolega	koledze	kolegach
	poeta	poecie	poetach
Rodzaj męski nieżywotny	klub	klubie	klubach
	bilet	bilecie	biletach
	stolik	stoliku	stolikach
	kraj	kraju	krajach
Rodzaj żeński	dziewczyna	dziewczynie	dziewczynach
	Polka	Polce	Polkach
	babcia	babci	babciach
	pani	pani	paniach
	rzecz	rzeczy	rzeczach
Rodzaj nijaki	słowo	słowie	słowach
	dziecko	dziecku	dzieciach
	morze	morzu	morzach
	pole	polu	polach

R. męski lp.: -e, -u

-e twardotematowe (student – studente, kościół – kościele, popiół – popiele, anioł – aniele)

wyjątki: pan – panu, syn – synu, dom – domu

-u zakończone na -k, -g, -ch (rok – roku, pociąg – pociągu, dach – dachu)

-u miękotematowe (dzień – dniu, tydzień – tygodniu, przyjaciel – przyjacielu)

-u zakończone na funkcjonalnie miękką (sz, ż, rz, cz, dż, dz, c)

(kosz – koszu, ryż – ryżu, korytarz – korytarzu, palacz – palaczu, palec – palcu)

R. żeński lp.: -e, -i, -y

-e twardotematowe (szkoła – szkole, matka – matce, plaga – pladze, pacha – pasze)

-i miękotematowe (ciocia – cioci, armia – armii, poezja – poezji, kość – kości)

-y zakończone na funkcjonalnie miękką (sz, ż, rz, cz, dż, dz, c)

(kasza – kaszy, plaża – plaży, wiedza – wiedzy, praca – pracy, mysz – myszy, rzecz – rzeczy)

R. nijaki lp.: -e, -u
 -e twar-dotematowe (miasto – mieście)
 -u zakończone na -k, -g, -ch (dziecko – dziecku, ego – egu, echo – echu)
 -u miękotematowe (jajo – jaju, radio – radiu)
 -u zakończone na funkcjonalnie miękką (sz, ż, rz, cz, dż, dz, c)
 (morze – morzu, łącze - łączu)

Liczba mnoga: -ach (domach, kobietach, jabłkach)
 wyjątki: o/w Niemczech, o/we Włoszech, o/na Węgrzech

Niemiec → Niemcach X Niemcy → Niemczech
 Włoch → Włochach X Włochy → Włoszech
 Węgier → Węgrach X Węgrzy → Węgrzech

Przymiotniki – miejscownik liczby pojedynczej i mnogiej

Rodzaj męski	dobry	dobrym	dobrych
	ambitny	ambitnym	ambitnych
	duży	dużym	dużych
	polski	polskim	polskich
	tani	tanim	tanich
Rodzaj żeński	ładna	ładnej	ładnych
	zdolna	zdolnej	zdolnych
	sympatyczna	sympatycznej	sympatycznych
	wysoka	wysokiej	wysokich
	letnia	letniej	letnich
Rodzaj nijaki	grzeczne	grzecznym	grzecznych
	duże	dużym	dużych
	długie	długim	długich
	głupie	głupim	głupich

R. męski: -ym, -im -ych, -ich
 R. żeński: -ej -ych, -ich
 R. nijaki: -ym, -im -ych, -ich

Zaimki osobowe – miejscownik

<i>ja</i>	(o) <i>mnie</i>
<i>ty</i>	(o) <i>tobie</i>
<i>on</i>	(o) <i>nim</i>
<i>ona</i>	(o) <i>niej</i>
<i>ono</i>	(o) <i>nim</i>
<i>my</i>	(o) <i>nas</i>
<i>wy</i>	(o) <i>was</i>
<i>oni</i>	(o) <i>nich</i>
<i>one</i>	(o) <i>nich</i>
<i>pan</i>	(o) <i>panu</i>
<i>pani</i>	(o) <i>pani</i>
<i>państwo</i>	(o) <i>państwu</i>
<i>panowie</i>	(o) <i>panach</i>
<i>panie</i>	(o) <i>paniach</i>

- lokalizace v prostoru (w/we, na, przy, po)

w Krakowie, we Wrocławiu

na poczcie, na uniwersytecie, na Węgrzech, na (w) Słowacji

przy oknie, przy drzwiach, przy ulicy, ogród przy domu

- lokalizace v čase (w/we, o)

w maju, w październiku

w roku 2000 (dwutysięcznym)

o godzinie szóstej, o szóstej, o północy

- objektový pád (o)

mówić o sąsiedzie, o mieście, o stolicy

myśleć o domu, o koledze, o czekoladzie

- slovesné vazby

kochać się w kim: Piotr kocha się w Agnieszce.

zakochać się w kim: Piotr zakochał się w Agnieszce.

<i>życzyć – czas teraźniejszy</i>		
1.	<i>życzę</i>	<i>życzymy</i>
2.	<i>życzysz</i>	<i>życycie</i>
3.	<i>życzy</i>	<i>życzą</i>

życzyć czego komu

Życzę ci wszystkiego dobrego z okazji imienin (urodzin).

Życzył Irenie zdrowia i szczęścia.

Życzymy uczniom dobrych stopni.

Rzeczowniki – mianownik i biernik liczby mnogiej rzeczowników niemęskoosobowych (męskich nieosobowych, żeńskich, nijakich)

Rodzaj męski żywotny	<i>pies</i>	<i>psy</i>
	<i>kruk</i>	<i>kruki</i>
	<i>słoń</i>	<i>słonie</i>
Rodzaj męski nieżywotny	<i>klub</i>	<i>kluby</i>
	<i>bilet</i>	<i>bilety</i>
	<i>stolik</i>	<i>stoliki</i>
Rodzaj żeński	<i>kraj</i>	<i>kraje</i>
	<i>dziewczyna</i>	<i>dziewczyny</i>
	<i>Polka</i>	<i>Polki</i>
	<i>babcia</i>	<i>babcie</i>
Rodzaj nijaki	<i>pani</i>	<i>panie</i>
	<i>rzecz</i>	<i>rzeczy</i>
	<i>słowo</i>	<i>słowa</i>
	<i>dziecko</i>	<i>dzieci</i>
	<i>morze</i>	<i>morza</i>
	<i>pole</i>	<i>pola</i>

R. męski lm.: -y, -i, -e

-y twardotematowe (*stół – stoły, zeszyt – zeszyty*)

-i zakończone na -k, -g (*słownik – słowniki, pociąg – pociągi*)

-e miękkotematowe (*pokój – pokoje, dzień – dni, tydzień – tygodnie*)

-e zakończone na funkcjonalnie miękką (*sz, ż, rz, cz, dż, dz, c*)

(*kosz – kosze, korytarz – korytarze, palec – palce*)

R. żeński lm.: -e, -i, -y

-y twardotematowe (*szkoła – szkoły, grupa – grupy*)

-i zakończone na -k, -g (*matka – matki, plaga – plagi*)

-e miękkotematowe (ciocia – cioci**e**, armia – armi**e**)
 -e zakończone na funkcjonalnie miękką (sz, ż, rz, cz, dż, dz, c)
 (kasza – kasz**e**, plaża – plaż**e**, praca – prac**e**)
 -i/-y rzeczowniki zakończone na spółgłoskę (kość – kości**i**, mysz – myszy**y**, rzecz – rzeczy**y**)

R. nijaki lp.: -a

-a (miasto – miast**a**, zdanie – zdani**a**, morze – morz**a**)

Przymiotniki – mianownik i biernik liczby mnogiej (formy niemęskoosobowe)

dobry, dobra, dobre	dobr e
ładny, ładna, ładne	ładn e
duży, duża, duże	duż e
długi, długa, długie	dług ie
polski, polska, polskie	polsk ie
wysoki, wysoka, wysokie	wysok ie
tani, tania, tanie	tan ie
letni, letnia, letnie	letn ie
głupi, głupia, głupie	głup ie

powinien, powinna – czas teraźniejszy (měl by, měla by)		
1.	powiniennem, powinnam	powinnišmy, powinnyšmy
2.	powinieneš, powinnaš	powinnišcie, powinnyšcie
3.	powinien, powinna, powinno	powinni, powinny

proszę + bezokolicznik – forma zdvořilého rozkazu

proszę usiąść

sedněte si (prosím)

proszę się nie denerwować

nerozčilujte se (prosím)

proszę przyjść jutro

přijďte zítra (prosím)

trzeba (nie trzeba) + bezokolicznik

trzeba tam iść

je třeba (zapotřebí, nutno) tam jít

je třeba (zapotřebí, nutno), abys tam šel

nie trzeba tam chodzić chodit *není třeba (zapotřebí, nutno) tam chodit*
není třeba (zapotřebí, nutno), abys tam chodil
trzeba kupić bilet je třeba (zapotřebí, nutno) koupit si vstupenku
je třeba (zapotřebí, nutno), aby sis koupil vstupenku
nie trzeba kupować biletu není třeba (zapotřebí, nutno) kupovat si vstupenku
není třeba (zapotřebí, nutno), aby sis kupoval vstupenku

warto (nie warto) + bezokolicznik

warto tam iść stojí za to jít tam
nie warto tam chodzić nestojí za to tam chodit
warto przeczytać tę książkę stojí za to přečíst si tu knihu
ta kniha stojí za přečtení
nie warto czytać tej książki nestojí za to číst tu knihu
ta kniha nestojí za to, abys ji četl

Zaprzeczenie czasownika być

a) być = łącznik w orzeczeniu imiennym

Jestem wesołym człowiekiem. → Nie jestem wesołym człowiekiem.
Karolu, jesteś geniuszem. → Karolu, nie jesteś geniuszem.
Jesteśmy dobrymi studentami. → Nie jesteśmy dobrymi studentami.
Kowalscy są nauczycielami. → Kowalscy nie są nauczycielami.

b) być = w funkcji samodzielnej, w znaczeniu *istnieć, przebywać, być obecnym*

być czas teraźniejszy → nie ma + kogo, czego (D.lp.)
być czas przeszły → nie było + kogo, czego (D.lp.),
być czas przyszły → nie będzie + kogo, czego (D.lp.)

jestem w domu → nie ma mnie w domu
jesteś w domu → nie ma cię w domu
jest w domu → nie ma go/jej/go w domu
pan jest w domu → nie ma pana w domu
pani jest w domu → nie ma pani w domu

<i>jesteśmy w domu</i>	→	<i>nie ma nas w domu</i>
<i>jesteście w domu</i>	→	<i>nie ma was w domu</i>
<i>są w domu</i>	→	<i>nie ma ich w domu</i>
<i>panowie są w domu</i>	→	<i>nie ma panów w domu</i>
<i>panie są w domu</i>	→	<i>nie ma pań w domu</i>
<i>państwo są w domu</i>	→	<i>nie ma państwa w domu</i>

Zaimki osobowe – celownik

<i>ja</i>	<i>mnie, mi</i>
<i>ty</i>	<i>tobie, ci</i>
<i>on</i>	<i>jemu, mu</i>
<i>ona</i>	<i>jej</i>
<i>ono</i>	<i>jemu, mu</i>
<i>my</i>	<i>nam</i>
<i>wy</i>	<i>wam</i>
<i>oni</i>	<i>im</i>
<i>one</i>	<i>im</i>
<i>pan</i>	<i>panu</i>
<i>pani</i>	<i>pani</i>
<i>państwo</i>	<i>państwu</i>
<i>panowie</i>	<i>panom</i>
<i>panie</i>	<i>paniom</i>

Dać	<i>ktoś komuś</i>	<i>Piotr dał mi na imieniny czekoladki.</i>
Kupić	<i>ktoś komuś</i>	<i>Irena kupiła mu sweter z okazji urodzin.</i>
Podobać się	<i>coś/ktoś komuś</i>	<i>Czy podobał się państwu ten film? Czy podoba ci się nasza nowa koleżanka?</i>
Obiecać	<i>coś komuś</i>	<i>Paweł obiecał nam wyjazd do Krakowa.</i>

Jest *komuś jak* (ktoś czuje się jakoś)

<i>Jest mi zimno.</i>	→	<i>Zimno mi.</i>
<i>Jest mi ciepło.</i>	→	<i>Ciepło mi.</i>
<i>Jest mi gorąco.</i>	→	<i>Gorąco mi.</i>
<i>Jest mi duszno.</i>	→	<i>Duszno mi.</i>
<i>Jest mi słabo.</i>	→	<i>Słabo mi.</i>
<i>Jest mi smutno.</i>	→	<i>Smutno mi.</i>
<i>Jest mi wesoło.</i>	→	<i>Wesoło mi.</i>
<i>Jest mi żal.</i>	→	<i>Żal mi.</i>
<i>Jest mi głupio.</i>	→	<i>Głupio mi.</i>

Jest mi ciężko. → Ciężko mi.

Zwrot *kończę* + bezokolicznik czasownika niedokonanego

Kończę pić herbatę.

Kończę jeść obiad.

Kończę robić zadanie.

Kończę czytać artykuł.

Kończę pisać list.

Dopijím čaj.

Dojídám oběd.

Dodělavám úkol.

Dočítám (ten) článek.

Dopisují (ten) dopis.

Przymyki			
GDZIE?			
w	Ms.	-, v	w domu, w pracy, w górach <i>Ja jestem w domu, a brat w pracy.</i>
na	Ms.	na, v	na poczcie, na policji, na Słowacji, na Węgrzech <i>Byłem na poczcie.</i> <i>Urlop spędziłem na Słowacji.</i>
przy	Ms.	u	przy drzwiach, przy oknie, przy kościele <i>Krzesełko stoi przy drzwiach.</i> <i>Teraz jestem przy kościele.</i>
po	Ms.	-, po	po ulicy, po mieście, po sklepach <i>Całe popołudnie chodziłam po mieście.</i>
pod	N.	u, pod	pod pomnikiem, pod dworcem, pod stołem <i>Spotkamy się pod pomnikiem.</i> <i>Piłka leży pod stołem.</i>
przed	N.	před	przed domem, przed drzwiami, przed samochodem <i>Przed domem jest duży park.</i> <i>Przed samochodem jedzie rower.</i>
za	N.	za	za domem, za szafą, za plecami <i>Obraz stoi za szafą.</i> <i>Robił wszystko za moimi plecami.</i>
nad	N.	nad, u	nad stołem, nad głową, nad rzeką, nad jeziorem, nad morzem, nad stawem <i>Półka znajduje się nad stołem.</i> <i>Urlop spędzimy nad morzem.</i>
u	D.	u	u lekarza, u kolegi, u babci <i>Wczoraj byłam u lekarza.</i> <i>Wieczorem będę u babci.</i>
koło/obok	D.	u, vedle	koło domu, koło cioci, obok fotela, obok talerza <i>Kotłownia znajduje się koło domu.</i> <i>Widelec leży obok talerza.</i>
wzdłuż	D.	podél	wzdłuż muru, wzdłuż ulicy <i>Krzaki rosną wzdłuż całej ulicy.</i>
SKĄD?			
z(e)	D.	z	z Krakowa, ze wsi, ze szkoły, z gór <i>Jedziemy z Krakowa.</i> <i>Wracam z gór.</i>
od	D.	od	od lekarza, od kolegi <i>Idę od lekarza.</i>
sprzed	D.	od	sprzed domu, sprzed dworca <i>Autobus odjeżdża sprzed dworca.</i>

spod	D.	od, ze	spod Krakowa, spod rektoratu, spod prysznic <i>Pochodzę spod Krakowa.</i> <i>Autobus odjeżdża spod rektoratu.</i> <i>Akurat wychodzę spod prysznic.</i>
znad	D.	od	znad rzeki, znad jeziora, znad morza, znad stawu <i>Wracamy znad rzeki.</i>
DOKĄD?			
do	D.	k, do	do lekarza, do babci, do Krakowa, do sklepu <i>Jadę do Krakowa.</i> <i>Idę do sklepu.</i>
na	B.	na	na wykład, na pocztę, na policję <i>Wybieram się na wykład.</i> <i>Za chwilę pójdę na pocztę.</i>
po	B.	pro	po chleb, po wino, po zakupy, po kolegę <i>Idę do sklepu po chleb i wino.</i> <i>Idę na dworzec po kolegę.</i>
pod	B.	k	pod dom, pod dworzec <i>Przyjdź pod ratusz.</i> <i>Zajechałem samochodem pod dom.</i> <i>Autobus jedzie pod sam dworzec.</i>
za	B.	za	za dom, za fotel, za szafę <i>Dałem karton za fotel.</i>
nad	B.	nad, k	nad stół, nad rzekę, nad jezioro, nad morze, nad staw <i>Powiesiłam obraz nad stół.</i> <i>Jadę nad morze.</i>
w	B.	do, na	w góry, w Tatry, w Beskidy <i>Wybieram się w Beskidy.</i>
KIEDY?			
w(e)	Ms.	v	w styczniu, w lutym, we wrześniu <i>Konferencja odbędzie się w lutym.</i>
w(e)	B.	v	w poniedziałek, we wtorek, w niedzielę <i>Spotkamy się we wtorek.</i>
podczas w czasie	D.	během	podczas obiadu, podczas kolacji, podczas zajęć <i>Opowiesz mi wszystko podczas obiadu.</i> <i>Proszę nie rozmawiać podczas zajęć.</i>
po	Ms.	za, po	po roku, po tygodniu, po dwóch dniach <i>Wrócił do domu po roku.</i> <i>Po dwóch dniach zaczął się nudzić.</i>
przed	N.	před	przed rokiem, przed tygodniem, przed dwoma dniami <i>Zarobił więcej niż przed rokiem.</i> <i>Książka została wydana przed rokiem 1945.</i>

o	Ms.	v(e)	o godzinie pierwszej, czwartej, jedenastej <i>Spotkamy się o czwartej.</i>
<i>DO KIEDY?</i>			
do jutra, do listopada <i>Będę w Warszawie do czerwca.</i>			
<i>OD KIEDY?</i>			
od piątku, od nowego roku <i>Uczę się polskiego od nowego roku.</i>			
<i>NA KIEDY?</i>			
na wtorek, na następne zajęcia <i>Zadanie domowe powinieneś przygotować na następne zajęcia.</i>			
<i>JAK DŁUGO?</i>			
tydzień, przez tydzień, rok, przez rok <i>Byliśmy w Paryżu tydzień / przez tydzień.</i>			
KTÓRĘDY?			
-	N.	-, po	ulicą Wyspiańskiego, autostradą <i>Proszę iść ulicą Wyspiańskiego. Do Pragi jedzie się autostradą.</i>
przez	B.	-, přes	przez plac, przez rynek, przez ulicę <i>Kiedy szedłem przez plac, spotkałem Irenę. Dzieci przechodzą przez ulicę.</i>
wzdłuż	D.	podél	wzdłuż muru, wzdłuż ulicy <i>Proszę iść wzdłuż tego czerwonego muru. Teraz idę wzdłuż ulicy Mickiewicza.</i>

dojść (dojít)	<i>Piotr doszedł do rzeki.</i>
dojechać (přijet, dojet)	<i>Wieczorem dojedziemy do Pragi.</i>
najść (nečekaně přijít, přepadnout)	<i>Koleżanka naszła mnie w biurze.</i>
najechać (najet)	<i>Samochód najechał na drzewo.</i>
odejść (odejít)	<i>Ewa odejdzie z urzędu.</i>
odjechać (odjet)	<i>Paweł odjechał samochodem.</i>
pójść (jít)	<i>Potem poszliśmy do kina.</i>
pojechać (jet)	<i>Wieczorem pojechaliśmy do miasta.</i>
podejść (přijít, přiblížit se, přistoupit)	<i>Proszę podejść bliżej.</i>
podjechać (přijet, vjet, zajet)	<i>Samochód podjechał pod sam dom.</i>
przejeść (přejít, projít)	<i>Musimy przejeść przez ulicę. Przeszedłem bardzo trudny okres.</i>
przejechać (projet, najet)	<i>Ten samochód przejechał pod moim oknem. Przejechaliśmy dużo kilometrów.</i>
przyjść (přijít)	<i>Państwo Kowalscy przyjdą dziś do nas.</i>
przyjechać (přijet)	<i>Kiedy przyjechałaś do Brna?</i>
wejść (vejít, vstoupit)	<i>Proszę wejść do pokoju.</i>
wjechać (zajet, vjet)	<i>Wjechałem właśnie do garażu.</i>
wyjść (odejít)	<i>Muszę wyjść o czwartej. Pan Kowalski już wyszedł.</i>
wyjechać (odjet)	<i>Piotr wyjechał do Lublina.</i>
zejść (się) (sejít, sejít se)	<i>Musimy zejść na drugie piętro. Zeszło się bardzo dużo ludzi.</i>
zjechać (się) (sjet, sjet se)	<i>Proszę zjechać na dół do restauracji. Na kongres zjechało się dużo gości.</i>
zajść (zajít)	<i>Słońce już zaszło. Irena zaszła już za dom.</i>
zajechać (zajet)	<i>Proszę zajechać na parking.</i>

Stopniowanie przymiotników

I. stopniowanie syntetyczne:

- stopień równy: *tani, nowy, piękny*
- stopień wyższy: *tańszy, nowszy, piękniejszy*

-sz-y

-ejsz-y (temat zakończony na grupę spółgłosek, najczęściej na sonorę)

- stopień najwyższy *najtańszy, najnowszy, najpiękniejszy*

naj- + stopień wyższy

czysty *czystszy, czyściejszy*

tlusty *tlustszy, tłusciejszy*

gęsty *gęstszy, gęściejszy*

lekki *lżejszy*

daleki *dalszy*

dobry *lepszy*

zły *gorszy*

duży *większy*

wielki *większy*

mały *mniejszy*

mądry *mędrszy, mądrzejszy*

gorący *gorętszy*

II. stopniowanie analityczne (opisowe):

- stopień równy: *interesujący, słony, chory*
- stopień wyższy: *bardziej interesujący, bardziej słony, bardziej chory*

bardziej + stopień równy

- stopień najwyższy *najbardziej interesujący, najbardziej słony, najbardziej chory*

najbardziej + stopień równy

Konstrukcje syntaktyczne:

Tak (samo) + stopień równy + jak + M. (ktoś, coś)

Ta czarna torebka jest tania.

*Ta czarna torebka jest **tak** tania **jak** ta czerwona torebka.*

*Ta czarna torebka jest **tak samo** tania **jak** ta czerwona torebka.*

Paweł jest niski.

*Paweł jest **tak** niski **jak** Piotr.*

*Paweł jest **tak samo** niski **jak** Piotr.*

Stopień wyższy + niż + M. (ktoś, coś)

Stopień wyższy + od + D. (kogoś, czegoś)

*Ta czarna torebka jest tańsza **niż** ta czerwona torebka.*

*Ta czarna torebka jest tańsza **od tej** czerwonej torebki.*

*Paweł jest niższy **niż** Piotr.*

*Paweł jest niższy **od** Piotra.*

Stopień najwyższy + z(e) + D. (kogoś, czegoś)

Stopień najwyższy + z(e) wszystkich + D. (kogoś, czegoś)

Stopień najwyższy + spośród + D. (kogoś, czegoś)

*Ta czarna torebka jest najtańsza **ze wszystkich** torebek.*

*Ta czarna torebka jest najtańsza **spośród wszystkich** torebek.*

*Paweł jest najniższy **ze wszystkich** chłopców.*

*Paweł jest najniższy **spośród wszystkich** chłopców.*

Tryb przypuszczający (warunkowy)

Chcieć		
1.	<i>chciałbym, chciałabym</i>	<i>chcielibyśmy, chciałybyśmy</i>
2.	<i>chciałbyś, chciałabyś</i>	<i>chcielibyście, chciałybyście</i>
3.	<i>chciałby, chciałaby, chciałoby</i>	<i>chcieliby, chciałyby</i>

Pisać		
1.	<i>pisalbym, pisałaby</i>	<i>pisalibyśmy, pisałybyśmy</i>
2.	<i>pisalbyś, pisałabyś</i>	<i>pisalibyście, pisałybyście</i>
3.	<i>pisalby, pisałaby, pisałoby</i>	<i>pisaliby, pisałyby</i>

Prawidłowy akcent:

brałbym (2 sylaba)
piśalbym (3 sylaba)
pisaliby (3 sylaba)
pisalibyśmy (4 sylaba)
pisalibyście (4 sylaba)

Ruchomość końcówek:

Chciałbym wyjść nieco wcześniej.
Ja *bym* chciał wyjść nieco wcześniej.
Już dawno *wiedziałbyś* o tym.
Już dawno *byś* o tym wiedział.
Może *zrobiłbym* to!
Może *bym* to zrobił!
Chętnie *przyjechałby* do nas.
On *by* do nas chętnie *przyjechał*.
Co *powiedziałibyście* na taką propozycję?
Co *byście* *powiedzieli* na taką propozycję?
Gdybyś (*jakbyś*) o tym *wiedział*, *nie zrobiłbyś* tego.
~~*Gdy* (*jak*) *wiedziałbyś* o tym, *nie zrobiłbyś* tego.~~
Nie zrobiłbyś tego, *gdybyś* (*jakbyś*) o tym *wiedział*.
~~*Nie zrobiłbyś* tego, *gdy* *wiedziałbyś* o tym.~~

Tryb przypuszczający przedstawia pewne czynności czy sytuacje jako nierzeczywiste, potencjalne:

Chciałbym kupić nowy samochód, *ale* *nie mam* dość pieniędzy.
Pojechalibyśmy z wami nad morze, *ale* *nie mamy* czasu.
Przyjechałbym do was, *gdyby* *nie egzamin* z polskiego.
Żeby zacząć u nas pracować, *musiałaby* *pani* przejść szkolenie.
Wycieczka odbyłaby się w październiku.

Tryb przypuszczający można wykorzystać do formułowania próśb (grzecznych rozkazów, propozycji, zaproszeń):

Przyjechałbyś do nas.
Zjadłbym coś.
Chciałbym cię zaprosić na przyjęcie.
Czy mogłaby *pani* zamknąć okno?
Czy mogłabym przymierzyć tę suknię?
Mogliby spróbować.

Stopniowanie przysłówków

I. stopniowanie syntetyczne:

- stopień równy: *tanio, daleko, pięknie*
- stopień wyższy: *taniej, dalej, piękniej*
- ej*
- stopień najwyższy: *najtaniej, najdalej, najpiękniej*
- naj-* + stopień wyższy

czysto *czyściej*

gęsto *gęściej*

lekko *lżej*

dobrze *lepiej*

źle *gorzej*

dużo *więcej*

mało *mniej*

mądrze *mądrzej*

gorąco *goręcej*

II. stopniowanie analityczne (opisowe):

- stopień równy: *interesująco, słono*
- stopień wyższy: *bardziej interesująco, bardziej słono*
- bardziej* + stopień równy

- stopień najwyższy: *najbardziej interesująco, najbardziej słono*
- najbardziej* + stopień równy

Konstrukcje syntaktyczne:

Tak (samo) + *stopień równy* + jak + M. (ktoś, coś)

To czerwone jabłko jest wysoko.

To czerwone jabłko jest tak wysoko jak to zielone jabłko.

To czerwone jabłko jest tak samo wysoko jak to zielone jabłko.

Paweł mieszka daleko.

Paweł mieszka tak daleko jak Piotr.

Paweł mieszka tak samo daleko jak Piotr.

Stopień wyższy + niż + M. (ktoś, coś)

Stopień wyższy + od + D. (kogoś, czegoś)

To czerwone jabłko jest wyżej niż to zielone jabłko.

To czerwone jabłko jest wyżej od tego zielonego jabłka.

Paweł mieszka dalej niż Piotr.

Paweł mieszka dalej od Piotra.

Stopień najwyższy + z(e) + D. (kogoś, czegoś)

Stopień najwyższy + z(e) wszystkich + D. (kogoś, czegoś)

Stopień najwyższy + spośród + D. (kogoś, czegoś)

To czerwone jabłko jest najwyżej ze wszystkich jabłek.

To czerwone jabłko jest najwyżej spośród wszystkich jabłek.

Paweł mieszka najdalej ze wszystkich chłopców.

Paweł mieszka najdalej spośród wszystkich chłopców.

Rzeczowniki – dopełniacz liczby mnogiej rzeczowników męskoosobowych i niemęskoosobowych

Rodzaj męski żywotny	sąsiad	Rodzaj męskoosobowy	sąsiadów	
	profesor		profesorów	
	Polak		Polaków	
	lekarz		lekarzy	
	listonosz		listonoszy	
	gość		gości	
	kolega		kolegów	
	Rodzaj męski nieżywotny	pies	Rodzaj niemęskoosobowy	psów
		kruk		kruków
		niedźwiedź		niedźwiedzi
słoń		słoni		
Rodzaj męski nieżywotny	klub		klubów	
	bilet		biletów	
	stolik		stolików	
	kraj		krajów	
	liść		liści	
	korytarz		korytarzy	
Rodzaj żeński	dziewczyna		dziewczyn-0	
	Polka		Polek-0	
	babcia		babć-0	
	pani		pań-0	
	miłość		miłości	
	rzecz		rzeczy	
Rodzaj nijaki	słowo		słów-0	
	morze		mórz-0	
	pole		pól-0	
	dziecko		dzieci	

R. męski (lp.): -ów, -i, -y

-ów twardotematowe (student – studentów, pies – psów, bilet – biletów)

-i miękkotematowe (gość – gości, słoń – słoni, liść – liści, dzień – dni;
UWAGA! złodziej – złodziei/złodziejów, kraj – krajów, napój – napojów/napoi, pokój – pokojo/pokojów)

-y zakończone na funkcjonalnie miękką (sz, ż, rz, cz, dź, dz, c)

(lekarz – lekarzy, listonosz – listonoszy/listonoszów, pisarz – pisarzy/pisarzy, korytarz – korytarzy; **UWAGA!** malec – malców, koc – koców, palec – palców)

R. żeński (lp.): -0, -i, -y

-0 rzeczowniki zakończone na samogłoskę (dziewczyna– dziewczyn-0, babcia – babć-0, pani – pań; **UWAGA!** armia – armii/armij-0, lekcja – lekcji/lekcyj-0, poezja – poezji/poezj-0; bezkońcówkowe zakończenie jest archaiczne)

-i rzeczowniki zakończone na spółgłoskę miękką (miłość – miłości, przyjaźń – przyjaźni)

-y rzeczowniki zakończone na spółgłoskę funkcjonalnie miękką (sz, ź, rz, cz, dż, dz, c) (mysz – myszy, rzecz – rzeczy)

R. nijaki (lp.):

-0 (miasto – miast-0, morze – mórz-0, słowo – słów-0, zdanie – zdań-0; **UWAGA!** dziecko – dzieci)

Alternacje:

dź : d dzień – dni
0 : e matka – matek
ą : ę miesiąc – miesiący
o : ó droga – dróg
ę : ą ręka – rąk
 święto – świąt
 wstęga – wstąg (wstęg)

Wyjątki:

brat – braci
człowiek – ludzi
przyjaciel – przyjaciół
rok – lat
tydzień – tygodni

Przymiotniki – dopełniacz liczby mnogiej

dobry, dobra, dobre	dobrych
ładny, ładna, ładne	ładnych
duży, duża, duże	dużych
długi, długa, długie	długich
polski, polska, polskie	polских
wysoki, wysoka, wysokie	wysokich
tani, tania, tanie	tanich
letni, letnia, letnie	letnich
głupi, głupia, głupie	głupich

- R. męski: -ych (twardotematowe), -ich (miękkotematowe)
 R. żeński: -ych (twardotematowe), -ich (miękkotematowe)
 R. nijaki: -ych (twardotematowe), -ich (miękkotematowe)

Rzeczowniki – mianownik liczby mnogiej rzeczowników męskoosobowych

Rodzaj męsko- osobowy	<i>pan</i>	<i>panowie</i>
	<i>wujek</i>	<i>wujkowie</i>
	<i>student</i>	<i>studenci</i>
	<i>kierownik</i>	<i>kierownicy</i>
	<i>Polak</i>	<i>Polacy</i>
	<i>lekarz</i>	<i>lekarze</i>
	<i>listonosz</i>	<i>listonosze</i>
	<i>gość</i>	<i>goście</i>
	<i>kolega</i>	<i>koledzy</i>
	<i>mężczyzna</i>	<i>mężczyźni</i>
	<i>poeta</i>	<i>poeci</i>

-owie, -i, -y, -e

-owie rzeczowniki oznaczające tytuły, godności, relacje rodzinne, zawody (bóg – bogowie, dziadek – dziadkowie, mąż – mężowie, ojciec – ojcowie, pan – panowie, wujek – wujkowie, uczeń – uczniowie, biolog – biologowie/biolodzy, profesor – profesorowie/profesorzy)

-i twardotematowe (student – studenci, sąsiad – sąsiedzi, Francuz – Francuzi)

-y twardotematowe zakończone na -g, -k, -ch, -r (psycholog – psychologzy, kolega – koledzy, kierownik – kierownicy, Polak – Polacy, zuch – zuchy, konduktor – konduktorzy)

-e miękkotematowe, zakończone na spółgłoskę funkcjonalnie miękką, zakończone na sufiks -anin (gość – goście, listonosz – listonosze, palacz – palacze, Amerykanin – Amerykanie)

Alternacje:

twarda : miękka (zmiękczone) spółgłoska

student – studenci

Francuz – Francuzi

k : c Polak – Polacy

g : dz biolog – biolodzy (biologowie)

r : rz konduktor – konduktorzy

0 : e dziadek – dziadkowie

ą : ę mąż – mężowie

a : e sąsiad – sąsiedzi

Wyjątki:

brat – bracia

Przymiotniki – mianownik liczby mnogiej rodzaju męskoosobowego

<i>ładny chłopiec</i>	<i>ładni chłopcy</i>
<i>duży marzyciel</i>	<i>duzi marzyciele</i>
<i>głupi uczeń</i>	<i>głupi uczniowie</i>
<i>tani rzemieślnik</i>	<i>tani rzemieślnicy</i>
<i>dobry nauczyciel</i>	<i>dobrzy nauczyciele</i>
<i>wysoki mąż</i>	<i>wysocy mężowie</i>
<i>polski zawodnik</i>	<i>polscy zawodnicy</i>
<i>drogi fachowiec</i>	<i>drodzy fachowcy</i>
<i>nagi mężczyzna</i>	<i>nadzy mężczyźni</i>

-ki → -cy (polscy marynarze)

-ry → -rzy (mądrzy uczniowie)

-gi → -dzy (nadzy chłopcy)

-cy → -cy (interesujący studenci)

-dzy → -dzy (cudzy panowie)

Zaimki dzierżawcze

<i>ja</i>	<i>moi</i>
<i>ty</i>	<i>twoi</i>
<i>on</i>	<i>jego</i>
<i>ona</i>	<i>jej</i>
<i>ono</i>	<i>jego</i>
<i>my</i>	<i>nasi</i>
<i>wy</i>	<i>wasi</i>
<i>oni</i>	<i>ich</i>
<i>one</i>	<i>ich</i>
<i>pan</i>	<i>pana</i>
<i>pani</i>	<i>pani</i>
<i>państwo</i>	<i>państwa</i>
<i>panowie</i>	<i>panów</i>
<i>panie</i>	<i>pań-0</i>
<i>swój</i>	<i>swoi</i>